

GÖKOVA TERMİK SANTRALİ POLİTİK TERCİH SORUNUDUR

Son günlerde, Gökova'ya yapılacak termik santral konusu gündemde. Bu tartışmanın ülkemizde başlatılmış olması, ve çevre sorunlarına halkın sahip çıkması, planlama açısından son derece sevindirici. Tartışmaların başlaması ve bir toplumsal muhalefet haline dönüşmesini ise, sürekli yakındığımız Bakanlıklar arası koordinasyon eksikliklerine borçlu olmamız ilginç. Bakanlıkların Başbakanlık görüşünden habersiz kararlar almaları konunun kamuoyuna yansımalarına ve farklı görüşlerin gündeme gelmesine neden oldu. Bilindiği gibi ülkemizde kamu yatırım kararları büyük bir sessizlik içinde gerçekleşmekte ve uygulandıktan sonra sonuçları tartışma konusu edilmektedir. Nitekim, Seydişehir, Yatağan, Kozlu gibi termik santraller, Gökova Termik Santralinden daha az kirletici olmamakla birlikte, hem çevre sorunlarının öneminin geniş halk kesimlerince bilinmemesi ve hem de, termik santrallerle ilgili teknolojinin uzmanlarca dahi bilinmemesi böylesi tartışmaların bu güne dek yapılmamış olmasında bir başka etmen.

Gökova Termik Santrali yapılsın veya yapılmamasın kararı tümü ile politik bir tercih sorunu. Ancak politik tercihler dahi bilimsel verilerle desteklenmek zorunda. Bu güne dek sürdürülen tartışmaların "Gökova Termik Santrali"ne indirgenmiş olması ise planlama ile ilgili kuruluşların yetersizliğinin göstergesi. Termik santrale hayır sloganı, ulusal enerjiye hayır sloganı ile eş anlamlı. Sloganımız, termik santrale evet, ancak, doğru yer seçim kararları ile bulunmuş, en az çevresel etkiye sahip olan alanlarda dahi, arıtma tesisleri ile birlikte kurulmalıdır olmak zorunda.

Yer seçimine hayır dendiğinde, alternatifinin de sunulabilmesi gerek. Oysa, yer seçimi alternatifini verebilmek için, ülke doğal kaynaklarının tümü ile bilinmesi gerekir. Bilinmesi gereken bir başka konu da, kullanılacak teknoloji. Doğal kaynaklar ve teknolojinin sınırlı olduğu verilerinden hareketle en az sosyal maliyet yaratacak optimum çözümlere varmak olası. Ancak ülkemizde, ne doğal kaynakların

ne olduğu konusu. Ülkemizde genel politikalar ve politikalara bağlı planlama hedef ve tercihlerinin varlığından da söz edilemez. Böylesi bir ortamda sürdürülmekte olan parçasal planlama çabaları da, bütünsel bir yaklaşımdan kaynaklanmadıkları için, sonuçsuz kalmaya mahkum edilmiştir.

Öteden beri ŞPMMO camiasınca "planlamaya halkın katılımı"nın gereği ve önemi vurgulanmakta. Bu talebe, halkın eğitim düzeyinin düşük, sorunlarının bilincinde olmaması gibi apriori varsayımlar ile karşı çıkılmaktaydı. Gökova termik santrali ile halkın yaşamsal konularda, sorunlarına sahip çıkma eğilimi ve bilinci de test edilmiş oldu.

Gündemdeki kamu yatırımları arasında Anamur'da yapımı planlanan Nükleer santral da bulunmakta. Konuya, sorunların özde fiziki planlama ve planlamaya halkın katılımının gereği bilincini yayararak sahip çıkılmalıdır.

SANAYİ YER SEÇİMİNDE ÇEVRESEL FAKTÖRLER VE ÇEVRESEL ETKİ İRDELEMESİ

Adana'da yapılacak olan Dünya Şehircilik Günü Kollokyumu'na ŞPMMO adına Aşağıdaki konuda bildiri sunulacaktır.

Sanayileşmenin beraberinde getirdiği çevre sorunları, büyük ölçüde gaz, sıvı ve katı atıkların çevrede yarattığı kirlenmeler ve tahribatlar olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kirletici atıkların arıtımı veya yeniden değerlendirilmesine ilişkin teknolojilerde, özellikle son yıllarda, önemli gelişmeler kaydedilmekle birlikte, en gelişmiş ülkelerde dahi üretim teknolojilerindeki başarı düzeyinin gerisinde kalmaktadır.

Sanayi kirliliklerinin önlenmesi ve giderilmesine ilişkin teknolojilerin yetersizliği veya maliyet, işletme ve benzeri açılardan uygulama güçlükleri nedeniyle, sanayi yer seçiminde çevresel faktörlere daha fazla ağırlık verilmesi gerekmektedir. Böyle bir gereksinmeyi karşılayıcı bir uygulama olarak, Çevresel Etki İrdelemesi (ÇEİ) yöntemleri geliştirilmiştir.

ÇEİ ilk kez, 1970'de ABD'de Ulusal Çevre

ÇEİ, ilk olarak 11 Ağustos 1983'de yürürlüğe konan 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10ncu maddesi ile yasallaştırılmıştır.

Bir yöntemin yasallaştırılması, o yöntemin uygulanabilmesi için gerekli olmakla birlikte yeterli olamamaktadır. ÇEİ'nin ülkemiz koşullarında uygulanabilmesini sağlayabilmek için, öncelikle, sanayi yer seçimine ilişkin karar-onama mekanizması içinde bu yöntemin nasıl ele alınabileceğinin belirlenmesi ve buna göre en uygun yönetmeliklerin hazırlanarak yürürlüğe konması gerekmektedir.

Ülkemizdeki mevcut mevzuatın öngördüğü sanayi yerseçimi karar-onama mekanizması son derece karmaşıktır. Bu karmaşa içinde, sanayi tesislerinin yerseçimine ilişkin kararların çevresel faktörler yönünden incelemesini yapan, görüş bildiren veya onama yetkisine sahip çok sayıda Bakanlık ve kuruluş mevcuttur; Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığına bağlı çok sayıda ilgili birim, DSİ, v.b. gibi, Tüm bu Bakanlık ve kuruluşların yetkili oldukları konuya göre, sanayi yer seçimi kararları için incelemekte oldukları çevresel faktörler farklıdır. Örneğin, sanayi için seçilen arazinin tarımsal özelliğini Toprak Su Genel Müdürlüğü incelerken, bu arazilerle ilgili sulama projeleri konusunda görüş bildirme yetkisi DSİ Genel Müdürlüğü'ne aittir; su ürünlerine etkileri konusunu Su Ürünleri Dairesi Başkanlığı, tarihi ve kültürel alan olup olmadığını Kültür ve Turizm Bakanlığı, diğer bir çok çevresel faktörleri gene ilgili diğer kuruluşlar incelemektedirler. Tüm bu Bakanlık ve kuruluşlar bu incelemelerini, kendilerine özgü mevzuata dayanan yetkileri çerçevesinde yürütürler.

Bu mevcut mevzuat karmaşası içinde, sanayi yerseçiminde çevresel faktörlerin bütüncül bir yaklaşımla ele alınıp incelenmediği açıktır. ÇEİ ise, sanayi yerseçiminde incelenmesi gereken tüm çevresel faktörlere bütüncül bir yaklaşım getirmektedir. Çevre Kanunu'nun 10 uncu maddesinde öngörülen yönetmelikle, sanayi yerseçimi karar-onama mekanizmasına ilişkin karmaşık mevzuat içine, bütüncül bir yaklaşım olarak, ÇEİ'nin yerleştirilmesi gibi zor bir işin başarılması gerekmektedir.

8. DÜNYA ŞEHİRCİLİK GÜNÜ KUTLAMALARI ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİNDE YAPILACAK.

1,2, 3 Kasım 1984 tarihlerinde Adana Çukurova Üniversitesi'nde 8. Dünya Şehircilik Günü Kollokyumu düzenlenecektir. "Sanayi Yer Seçimi, Turizm Yerleşmeleri ve Tarım topraklarının Ülkesel Arazi Kullanımı İçinde Değerlendirilmesi" sorunu ana tem'a olarak tartışmaya açılacaktır.

Tartışmalarda şu konular ele alınacaktır.

1. Genel ve kavramsal yaklaşımlar ve tanımlar,

- 3- Toprak kullanımının ulkesele ekonomi açısından görünümü,
4. Sanayi, turizm ve tarımsal kullanımlar arasındaki mevcut durum ve ortaya koyduğu sorunlar,
5. Tarım topraklarının yanlış kullanımı sonucu ortaya çıkabilecek kayıplar,
6. Planlama ve ulkesele arazi kullanımı,
7. Ülkedeki fiziki planlama örnekleri ve önerileri.

İMAR AFFI BAŞVURU SÜRESİ SONA ERDİ

14 Eylül 1984 tarihinde, 8 Eylül'de sona eren 2981 sayılı yasa başvuru süresi, 30 Eylül 1984 tarihine kadar Bakanlar Kurulu Kararınca uzatılmıştı. 30 Eylül'de sona ermesi gereken başvurular, hiçbir yasal dayanak olmaksızın 1 Ekim iş saatleri sonuna kadar sürdürüldü.

Hükümetin uzatma kararı, başvuru sayısının düşüklüğünden dolayı yasa üzerindeki eleştirilerin yoğunlaşmasına dayandırılıyor. Uzatma süresinin verilmesi ile birlikte başlatılan gecekonduların yıkılmasının ise, başvuru sayısını arttırması bekleniyor.

2805 sayılı yasa yürürlükten kaldıran 2981 sayılı yasa, 2805 sayılı yasanın öngördüğü bürokratik işlemlerin zaman alacağı gerekçesi ile çıkarılmıştı. Görünen o ki: 2981 sayılı yasa, uygulaması ile öngörülen tapu dağıtımı, harita alımı ve mülkiyet tesbiti çalışmalarının gerektirdiği süre göz önüne alındığında, bilinmeyen bir zamana ertelenmiş durumda.

Hükümet, başvuruda bulunmayan yapılara uygulanacak işlemler hakkında çelişkili bilgiler vermektedir. Bu bilgiler arasında, başvuru yapmamış, korunacak nitelikteki yapıların yeni düzenlemelerden sonra tapu alabilmesi için 2981 sayılı yasanın öngördüğü cezaların beş katı ceza vermesi olduğu gibi, "kanundan yararlanamayacakları" yani yıkılacakları da ifade edilebilmektedir.

Yeminli Özel Teknik Bürolar uygulaması ile teknik elemanların örgütlülüğüne de önemli bir darbe indiren 2981 sayılı yasa, teknik elemanlardan çok, kap-kaçılara olanak sağlamıştır. Mesleki denetim olanaklarını ortadan kaldıran yasa uygulamasının teknik elemanlar üzerindeki etkilerinin uzun süre devam ederek kaçınılmazlığı beklenmektedir.

Gecekonduların sorununa köklü çözüm getirme savına dayandırılan yasa uygulamasının, esasta kıyılarındaki kaçak yapılaşmalar ile kaçak sanayi yapılarının sorunlarına çözüm getirdiği gözlenmektedir. Birkaç ay içinde açıklanması beklenen kesin başvuru sayısı ile, eğer açıklanırsa başvuran yapı türlerinin belirlenmesinin bu gözlem-

Söyleşi

2981 sayılı İmar Affı Başvuru süresi 1 Ekim 1984 tarihinde tamamlandı. Bu Yasa ve uygulamasından doğacak sonuçlar konusunda, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Bşk. Sayın Erdal Akdağ ile 5 Ekim 1984'te yaptığımız söyleşiyi yayınlamakta yarar görüyoruz. Bu söyleşi için kıymetli vakitlerini ayırdılar, teşekkür ederiz.

■ 2981 sayılı Yasa uyarınca kurulan Yeminli Özel Teknik Bürolar esas olarak dört meslek odası üyelerine görev verdi. Harita ve Kadastro Mühendisleri Odasına kayıtlı teknik elemanlar bu çalışmalara ilk elden katılması gereken meslek grubu. Bunun nedenlerini açarmısınız?

□ 2981'le yapılmak istenen şey, 2805'le en güzel yapılacak şekildeydi. 2981 meseleyi saptırmıştır. Bu nedenle de HKMühendisleri camiasında 2981'e fazla ilgi duyulmamıştır. Ellerinde normal çalışma imkanı ve işi olan üyelerimiz bu konuya girmekten kaçınmışlardır. Çünkü işlemler onlara ters gelmektedir.

İlk günden de söyledik, bir gecekondunun yahut bir kaçak yapının hangi kadastral parsel üzerinde olduğunu tesbit etmek önemli bir teknik çalışmayı icap ettiren bir konudur. Yoksa vatandaşın beyanı ile, gözemetrik metot dediğimiz rastgele bir metotla bu falanca parsel üzerinde demenin fazla bir anlamı yoktur.

Harita ve Kadastro Mühendislerinin esas görevi Türkiye'de mülkiyete ilişkin konuların çözümlenmesine yardımcı olmaktır. Bu görevi sadece harita yapımı şeklinde düşünmemek gerekir.

Gayrimenkul hukuku ile ilgili her türlü işlemin çözüm yeri HKMühendisliğinde yatmaktadır. Zaten kadastronun tarifinde yalnız geometrik belirleme değil, mülkiyet olarak da belirleme vardır. Teknik ve hukuki iki işlevi içerir.

Ancak, HKMühendisleri bu işin engelleyicisi olarak görülmüş; bunun sonucu olarak da 23.7.1984 gün ve 7524/1442 sayılı bir Bakanlık Genelgesi ile bu işte HKMühendislerinin imzasının aranmasından vazgeçilmiştir.

Ama olay böyle ceryan etmiyor. Çünkü bunun mesuliyetini duyanlar altına imza atmayan çekiniyorlar. Dolayısıyla sorunuza sonuç olarak HKMühendisleri için yeminli büro safhasında etken rol oynamışlardır diyebiliriz. Etken rol oynamamaya da özen göstermişlerdir. Yapılan işlemlerin kendi meslek inancına ve meslek haysiyetine uygun düşmediğini görmüşlerdir. Ama buna rağmen diğer meslek dallarında olanlar, imza da aranmadığına göre, rastgele bir parsel söylemek suretiyle bu işi yürütüyorlar.

■ Harita alınımın etkilenecek gecekondulu kesim açısından önemi nedir?

□ Devamlı ilk günden beri söyledik. Bu kanun hakkındaki görüşlerim saklı kalmak kaydıyla, bu kanunun doğru dürüst işlemesi isteniyorsa öncelikle halihazır haritaların elde edilmesi

gerekıyor.

Bilindiği gibi sağlıklı, haritası olmayan bir yerde, güncel haritası olmayan bir yerde plan yapmak mümkün değildir.

Aslında İslah İmar Planlarının ne olduğu, ne şekilde yapılacağı da tariflenmiş değil. 775 sayılı Gecekondular Kanununun dışında bir tarif geliştirilmiş değil. Koruyucu nitelikli plan olsa da, koruma planları gibi tam anlamıyla adlandırmak mümkün değil. Koruma planının anlamı değişiktir. Tam olarak imar planı olmayabilir. Hatta Gecekondular Kanununda bile iki türlü plan konmuştur. İslah planları denmiştir. Bunlar geçici mahiyette planlardır. Bir de imar işlah planları denmiştir. Bunlar artık imar planı olabilecek niteliktedirler. İslah planlarının harita üzerinde olmasına bile lüzum hissetmeyip kroki şeklinde düzenlenmeleri kabul edilmiştir. Böylece o yere acil altyapı getirme olanakları yaratılmış idi.

Şimdi bu yasa ile istenen şey gecekondular bölgelerini sağlıklı, yaşanır hale mi getirmek? Bölgedeki vatandaşların hukukunu mu korumaktır? O da belli değil.

Aslında bizim görüşümüz, plan yapmanın yalnız hukuki durumu sağlamakla sonuca erdirmeyeceğidir. Plan her şeyi ile yaşayan bir eserdir. Bu eser öyle olacaktır ki, burada yaşayanların sosyal yaşamlarını da, sağlıklarını da, ulaşımını da koruyacak nitelikte olacaktır. Dolayısıyla biz kentlerimizi korumak, büyük kentlerimiz etrafını saran bu yarayı düzeltmek istiyorsak koruma anlayışı bir planlama yoluna gidersek ve sayın Bakanın da söylediği gibi merak etmeyiniz yüz tanede ancak bir tane yıkılır anlayışı ile plan yapılmasına kalkılırsa siz şehir planlarının da bunu becerebileceğinize inanmıyorum.

Bir yerde sosyal altyapı olsun, teknik altyapı olsun, ulaşım düşünülmeyen bir plan düşünemiyorum ben. O zaman siz halihazır haritaları plan olarak onayın, geçin gidin. Planın bir anlamı kalmıyor o zaman.

■ 2805 sayılı yasa uyarınca belediyelerde başlatılan çalışmalar bu yeni yasa uygulamasında kullanılabilir mi?

□ Şimdi onu şöyle tarif edelim: Belediyeler 2805'e göre bazı şeyler yapmaya çalıştı. Buna göre daha yeni bir kadrolaşmaya gitmişti. Kadrolarını kurarak bazı çalışmalarını da başlattı. Ancak 2805'in bir yıllık bir ömrü olduğu için bu çalışmalar yeterli safhaya getirilemedi. El-

lerindeki elemanlar boşlukta kaldı. Yapmış oldukları işlemler de yeterli olamadı. Örneğin, bu konuda Ankara Belediyesince tesbit çalışmaları yapılmaya başlanmıştı. Hayli de mēhale katedilmişti. Aslında o kanun devam etseydi bugün için % 50'ye varan kısmının işi bitmiş olurdu.

Ankara Belediyesi 5 ayrı gecekondu bölgesinin harita alımını ihale etti. Halihazır harita yanı sıra bu bölgedeki gecekonducuların durumlarının tesbiti de yüklenicilerden istendi. Tesbit ve değerlendirme aşamalarında bu bilgilerden yararlanacaklardı. Ankara'daki 200 000 gecekondu nun en az 80 000'i haritası ihale edilmiş sahalardadır.

Ankara'da halihazır harita alımında 21 bölge tesbit edilmişti. Bunların içinde en büyük 5 bölge ihale edilmişti. Hepsi 1985 Şubatında bitecek. Tabii bu tarihten sonra buralarda bir imar planı çalışmalarının başlatılması gerekecek. İşte bu imar planı çalışmalarında yaptığımız tesbitlerden, değerlendirmelerden yararlanılması gerekir. Ayrıca yeminli özel teknik büroların buralarda neler yaptığı da göz önünde bulundurulmalıdır. Fazla talep olmadığı için bunlardan çok yararlanılmaz. En önemli faktör de, yeminli büroların da yapamadığı kadastronun bu haritalar üzerine işlenmesi keyfiyettir. Bu işin çok hassas yapılması gerekir.

Tapu ve Kadastro Gn.Md.lüğünün Nisan ayında yayımlanmış olduğu bir genelge ile bu iş görev olarak kendilerine verilmişti. Bu görevi yerine getirmesi gerekiyor. Kadastral durumların halihazır haritalar üzerine çok sağlıklı bir şekilde işlenmesi gerekecek ki, yapılacak planlar bir yere varсын.

Ben bunların hiç birinin yakın bir geleceğe kadar olabileceğini ümit etmiyorum. Bunların uygulanması bile bir sorun olacak. Bir nevi 42.md. uygulanmış olacak. Kamulaştırma sorunları ortaya çıkacak. Diğer kısımlar da hazır değil. Meseleyi kökünden halledebilmek, yani kanunun amaçladığı yere varabilmek maalesef mümkün olamayacak.

■ 2981 sayılı yasa karşısında Odanızın tavrı ne olmuştur?

□ Bu yasa çıkmadan evvel, ne şekilde çıkacağını bildiğimiz için bunun yanlışlarını ilgili mercilere duyurmaya çalıştık. Ancak resmi duyuru yolunu yeğlemedik. Bunun bir nedeni ülkemizin içinde bulunduğu koşulların el vermemesi; ikincisi, bu uygulamayı yapacak/yaptırarak kişilerin Oda olarak çok yakınlarımız olmaları idi. Yasanın çıktığı sıralarda Odamızda teknik danışma görevim vardı. Yasa hakkındaki görüşlerimizi sözlü olarak duyurduk da. Fakat bu bir politik tercih meselesi idi. Mevcut hükümet tercihini bu şekilde yaptığı için kendisinin de % 100 inanmadığı bu yasayı çıkarmış oldu.

Yasayı çıkardıklarında da kendilerine şunu uymaya çalıştık: "Yasa bir amaç uğruna çıkarılmıştır, araç olarak kullanılmıştır. Yerel seçimler de yapıldı. Sonunda da yasa amacına ulaştı. Artık bu işi doğru dürüst yönetmelişi

ile düzeltilim." şeklindeki önerimiz de "biz bundan dönemeyiz, bu şekilde devam edilecektir" şeklinde cevaplandırıldı. Sonuca ulaşamayacağı biliniyordu. TMMOB'ye bu yasanın başaşağılığının teknik elemanlara yükleneyeceğini uyardık. "Bunun devlet ile yapılamayacağını düşünerek yeminli büroları teknik elemanlara yönlendirdik. Ancak teknik elemanlar da bu işi yürütemedi" denecek. Bu konuda dikkatleri çekmeye çalıştık. Maalesef mesele devamlı para olarak görüldüğü için bu şekilde gidilemedi.

Benim kişisel kanım, ne 2805'e, ne de 2981'e gerek yoktu ülkede. 775 sayılı Gecekondu Kanunu bu işleri yapabilir idi. Bu kanunun bir kaç maddesinde yapılacak ufak değişikliklerle bu işler gayet iyi sonuçlandırılabilir.

Gecekonduya ilişkin olarak Türkiye'de yulardan beri af kanunları çıkarılmaktadır. Bu kanunlardan hiç biri ile sonuca ulaşamadığını görüyoruz. Bunun nedeni biraz da parasal meseleler. Türkiye'nin bu konuya para ayırma imkanı var mı? Yok mu? Mesele bu. Ayıramadığımız sürece de çözümleneceği. Vatandaş katılımını nasıl sağlıyorsunuz? Vatandaş gecekonduyu ucuz yapmıyor. Gecekondu dahi bir milyon TL'na yapılıyor. Bu bir milyon TL'nın nasıl yönlendirileceği meselesidir.

5218 sayılı Kanun 1948'de, onbeş gün sonra Türkiye genelinde 5228 sayılı Kanun, 5917 sayılı Kanun 1952'de, 6188 sayılı Kanun 1953'de 7367 sayılı Kanun 1959'da, 327 sayılı Kanun 1963'de, 775 sayılı Kanun 1966'da, 1990 sayılı Kanun 1976'da, 2805 sayılı Kanun 1983'de ve 2981 sayılı Kanun da 1984 de çıkarılmıştır. Devamlı af kanunları getirilmek istenmiştir. Af güzel bir şey, bir atıfettir ama meseleyi çözmüyor. Anlamsızlaşıyor. Devamlı af edileceği düşüncesi, ümidiyle gidiliyor. Gecekonduyu kimler, niçin yapıyorlar. Mutlak bir gereksinim var ve ondan yapıyorlar. Bu gereksinimi gözden uzak tutmamak lazım. Ancak buraya yatırılan parayı da boşa harcamamak lazım. Anayasa ile devlete vatandaşın konutunu temin etme görevi verilmiştir. Bunu temin edemiyor ise, devlet vatandaşın bunu yapmasını bir yerde hak olarak görüyor, şekline dönüşüyor imar aflarıyla bu görev. Ancak bu hak gibi görülen şeyden bir sünü gecekondu ağası da yararlanıyor.

■ 2981 sayılı Yasanın Odanız üyesi teknik elemanların üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini değerlendirebilir misiniz?

□ Daha önce söylediğimiz gibi, belirli özel sektör, işi olanlar bu konuya hiç rağbet etmediler. Bu nedenle olumsuz tesiri olduğunu söyleyemiyorum. Ancak iş bunalımı içersinde olan bazı kesim buna girmiş, ancak yine de meseleye daha sağlıklı yaklaşma çabası içinde olmuşlardır. Bunu hükümet de hissetmiş ve imzalarına lüzum görmediğini bir genelgesi ile belgelemiştir. Bu nedenle mesleki ahlak ve mesleki disiplin yozlaşması fazla olmamıştır. Bir tanenin dışında da herhangi bir şikayet almadık Oda olarak

■ Yasanın öngördüğü "yeminli özel teknik büro ve teknik eleman" kavramı üzerine bir oda başkanı olarak görüşleriniz nelerdir?

□ Yasanın öngördüğü yeminli büro demiye-yim de, olması gereken yeminli büro dememiz lazım. Aslında yasanın ne tip yeminli teknik büro öngördüğü de açık değil. Teknik eleman-ların bağlı oldukları meslek odaları ve onların bir üst kuruluşu olan TMMOB'nin denetiminde olmayan, onun sicil vermediği bir yeminli teknik büro meselesini de düşünmek yanlış bir şeydir. Teknik eleman kendi denetiminden, mesleki denetimden yoksun olarak çalışacak ise, böyle yeminli teknik büro olmaz. Yeminli teknik bürolar meslek odalarının denetiminde olmalıydılar. Bu olmadığı sürece de her önüne gelen yeminli büro açabilecek duruma gelecektir. Bu olmaz.

Yemin meselesi de apayrı bir konu. Adam ettiği yeminde tüm teknik kurallara uyacağını kabul ettiği halde, yeminine uymadan yapıyor ise bunun cezalandırılma yeri, bir yerde mesleki denetlenme organıdır. Bu organdan geçmesi gerekir idi.

■ 2981 sayılı yasanın başvuru süresi sona erdi. Bu aşamada yasa hakkında kısa bir değerlendirme yapabildiniz? Sizce bu yasanın sonu ne olacak?

□ Bir aylık uzatmayla yasanın başvuru süresi 1.10.1984 tarihinde bitti. Ancak bu hiç müracaat etmemiş olanlar için. Daha önce 2805 sayılı yasa için müracaat etmemiş olanlar için verilmiş bir süre idi. Bugüne kadar yapılan başvuruların yaklaşık 1 350 000 olduğu Sayın Bakanın resmi açıklamalarında belirtildi. Bu rakam her iki yasaya göre yapılan başvuru toplamını göstermektedir. 2805 sayılı yasaya göre yapılan başvuruların geçerliliğini son 15 günde dile getirdiler. 2981'e göre müracaatların çok az olduğu kansındayız. Resmi rakamlar bugüne kadar açıklanmadı. Ama öyle tahmin ediyorum ki, istenenin çok altında kaldı.

Başvurmayanlara ne yapılacaktır meselesi kanunda zaten açıktır. Başvurmazsa ne olur? Yıkılır mı? Yıkılmaz mı? Zaten bunlar af kanunu şeklinde yürütüldüğü için, yıkımları yoluna gidilebileceği kanaatında değilim. Yıkılmıyacaklardır. Polisiye tedbirler gecekondunununu hiç bir zaman çözmemiştir...

Kimse de yıkılmıyacaktır. Yıkma meselesi de olmayacaktır. Bunlara gene yeni bir imkan, af sağlanacaktır. Yahut da olduğu gibi kalacaktır. Ne zaman hukukileşme süreci başlar, gecekondunun sahipleri de cezalı, mezalı durumlarını yasal hale getirmeye çalışacaklardır.

Ancak ben yasanın amacına ulaşabileceğine inanmıyorum. Çünkü, tapu tahsis belgesi meseleyi çözmiyecektir. Vatandaş'a tapu dahi ver-seniz ki (çok büyük koşulları vardır) meseleyi gene çözmüş olmayacaktır. Şehirlerin sağlıklı

gecekondularını ıslah etmek çok zor, zahmetli ve masraflı bir olaydır. Ayrıca hukuki sorunlar yaratan bir olaydır. Yapılmamasını, polisiye tedbirler yerine, devletin devletliğini gösterecek şekilde konut üretimi, kiralık konut üretimi yolu ile önleyebilir. Gecekondunun sorununun iyi kavranması gereklidir.

Bugünkü görünüşleriyle Yeminli Özel Teknik Bürolar ancak ruhsatlı olarak yapılmış olmakla beraber ruhsatına aykırı durumları bulunan yapılara kesin çözüm getirebilir. Bunun dışında, imar mevzuatına aykırı yapılara kesin bir çözüm getirilemeyeceği gibi, bilhassa gecekondulara ilişkin uygulamalarda teknik gücün boşa israfına ve gecekondunun vatandaşın parasını boşa harcamasına neden olmuştur.

■ Bir mesleki denetim örgütü olarak, böylesi bir uygulamada işlevinizi sürdürebiliyor musunuz? Sizce bu işlev nasıl olmalıdır?

□ Herhangi bir mesleki denetim uygulamasına gitmedik. Yasa, bize böyle bir görev vermemiştir. Olay tamamen Odamız dışında ceryan etmektedir. Ancak kesin olarak bazı olaylar olduğunda, veya olacağını hissettiğimizde sözlü uyarı görevinde bulunduk. Dedik ki, bu konu şöylesine bir konudur. Çalışmalarımız da buna göre dikkatli olun. Yoksa yasanın vermediği bir konuda mesleki denetim yapmak olanaksız. Ancak sorulara sözlü olarak ne olması gerektiğini, nasıl teknik olarak çalışmaların gerektiğini anlatmaya çalıştık. Hiçbir şekilde yazılı veyahutta denetim organlarımız vasıtasıyla herhangi bir denetleme yapmadık. Hiç bir şekilde bu yasaya bulaşmamayı düşünüyoruz.

■ ŞPMMO üyelerine son olarak neler söyleyeceksiniz?

□ Biz Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası olarak, mühendislik grupları içerisinde kendimize en yakın şehir planlarını görmüşüzdür. Nedeni: Biz başlatıyoruz, siz bitiriyorsunuz. İşler birbirinin devamı şeklinde oluyor. Anlaş ve görüşlerimiz birbirine çok yakın. Planlılık, şehir planlaması yapmak, mülkiyet sorunlarını bilmeden olanaksız. Türkiye'de genel yaşamı bilmeden olanaksız. Planların yaşayıcı nitelikleri vardır. Ana karakterlerini çok zor bozarsınız. Bu nedenlerle bundan sonra şehir planlarına çok zor görevler düşecektir. Eğer yasa gerçekten işletmeye konulacak ise, burada yapılacak ıslah imar planları tamamen şehir planlarının insiyatifinde yürüyecektir. Çünkü artık planların onama keyfiyeti çok basitleşti. Bir valilik mührü ile kesinleşecek. Aynı bir denetim ve irdeleme imkanı da olmayacaktır. Ne üretirseniz o aynen onanacaktır. Dolayısıyla şehir planları çok dikkatli olmak durumdadırlar. Plan kararlarıyla çok kişiye büyük rantlar sağlama durumunda, çok kişiyi de mağdur etme durumunda kalacaklardır. Şehir planlarının yeminli büro dışında, tapu bir noter

Bu çalışmaların sonucunda yeni imar arsellere, yeni mülkiyetler doğacak. Ne şekilde olursa olsun şehir planları dikkatli olmak zorundadırlar. Bir bakanlık bunu onaylamıyacaktır. Onun daha üstünde planlama tekniğine sahip kişiler bunlara bakmıyacaktır. Doğrudan doğruya onanacaktır. Planı bunun hesabını kendi kendine verme durumunda kalacaktır.

Ben bunu söylemekle genç bir nesil olan şehir planlarının bu işe alet olmayacaklarını, ticaretlerini satmayacaklarını içten biliyorum. Çünkü eski planlılık anlayışı git gide değişiyor. Daha evvel bazı kişilerin tekelinde olan planlılık meselesi git gide geliyor. Bu meslek dalının on on senede gösterdiği gelişmeyle ispatlanıyor.

Gönlümüz istiyor ki, bu yasalar böyle çıksın. Bugün maalesef bu şekilde gidiyor. Sonucu da karanlık, Yapılanları hep birlikte görüyoruz. Sonucuna da ulaşmıyacak. Gecekondu meselesini çözmeyecek.

ÇEVRE SAĞLIĞININ SAĞLIK DÜZEYİNE ETKİSİ KONULU "WORKSHOP" DÜZENLENİYOR

Dünya Sağlık Örgütü'nün desteğiyle Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca, Adana'da, 26 Kasım - 5 Aralık veya 28 Kasım - 7 Aralık 1984 tarihleri arasında "Çevre Sağlığının Sağlık Düzeyine Etkisi" konulu bir "workshop" düzenlenmesi planlanmaktadır.

Çevre sağlığının etkilerinin irdelenmesi amacıyla, çeşitli kuruluşların davet edildiği toplantıda, her kurumun konu ile ilgili olarak yapması gereken çalışmaların irdeleneceği bildirilmiştir. Bu amaçla Adana'da yapılması planlanan "workshop"a ilgili kamu kuruluşlarının yanında, Çukurova Üniversitesi, TÜBİTAK ve Adana Belediyesinin de katılımı beklenmektedir.

BAŞSAĞLIĞI

Odamız üyelerinden Kudret Kayı'nın eşi
ZEYNEP KAYI'yı
kaybetmenin üzüntüsü içindeyiz.
Ailesine başsağlığı dileriz.

ŞPMMO

resmi gazeteler'den

- o "Genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden büyük Şehir Belediye sınırları içerisinde kalan ilçe belediye paylarının dağılımı hakkında Bakanlar Kurulu Kararı" (25.8.1984/18500)
- o "Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, Ağaçlandırma Yönetmeliği" (27.8.1984/18502)
- o "Tokat ili, Turhal ilçesinin imar düzenine tabi tutulmasına dair karar" (31.8.1984/18505)
- o "Adana ilinin merkez ilçesinde bulunan ve sınırları belirtilen alanın imar düzenine tabi kılınması hakkında karar" (4.9.1984/18509)
- o "Bayındırlık ve İskan Bakanlığının 'Karayolları 1984/1' sayılı tebliği" (4.9.1984/18509)
- o "Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun 2985 sayılı Kanununun Geçici 1/a ve 1/b maddesi ile ilgili tebliği" (11.9.1984/18512)
- o "İmar mevzuatına aykırı yapılar ve gecekonduların aftan yararlanma süresinin uzatılması hakkında karar" (14.9.1984/18515)
- o "Nevşehir ilinin, Gülşehir ilçesi, Tuzköy kasabasına ve Ürgüp ilçesi, Karsin köyüne ait afete maruz bölge kararının iptaline dair karar"
- o "Antalya ili, Gazipaşa ilçesinin Çiğlık köyündeki Narlıca mahallesindeki alanların afete maruz bölgeleri hakkında karar". (17.9.1984/18518)
- o "Arazi toplulaştırma çalışması yapılacak alanlarla ilgili karar" (20.9.1984/18521)
- o "84/8345 kamu konutları yönetmeliği" (23.9.1984/18524)
- o "84/8345 kamu konutları yönetmeliği" (23.9.1984/18524)
- o "Bursa, Yenişehir ilçesinde belirtilen alanların imar düzenine tabi kılınma kararı." (26.9.1984/18527)
- o "Bazı belediyelerin imar yönetmelikleri ile ilgili uygulama esasları hakkında tebliğ" (28.9.1984/18529)
- o "Ceyhan ilçesinde bulunan alanın, Ceyhan belediyesi kontrolünde imar düzenine tabi kılınması." (29.9.1984/18530)